

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.007.02.2018
P/18/103

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu
ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław
T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50
lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/103 – Wykonywanie praw i obowiązków spadkobiercy przez gminy
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontroler	Edward Klatka, Główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/93/2018 z dnia 28 marca 2018 r. <i>(dowód: akta kontroli str. 1-2)</i>
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Oleśnicy, Rynek-Ratusz, 56-400 Oleśnica (dalej: „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Michał Kołaciński, Burmistrz Oleśnicy <i>(dowód: akta kontroli str. 734-735)</i>

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że Miasto Oleśnica realizowało w latach 2015-2018 (do 31 marca) działania związane z nabywaniem spadków i zagospodarowaniem odziedziczonego majątku, jednakże czynności w tym zakresie były realizowane opieszale. Przyczynił się do tego brak uregulowania w Urzędzie procedur postępowania w sprawach związanych z nabywaniem spadków i zagospodarowaniem odziedziczonego mienia, w szczególności w aspekcie zdefiniowania zadań poszczególnych komórek organizacyjnych w tym procesie, terminów podejmowania czynności i odpowiedzialności za inicjowanie działań oraz przepływu informacji pomiędzy komórkami organizacyjnymi.

Kierowanie wniosków o dokonanie spisów inwentarza do sądów lub komorników sądowych nie następowało niezwłocznie po uprawomocnieniu się postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku lub o sporządzeniu spisu inwentarza². Ze zwłoką podjęto również działania w celu ujawnienia w księgach wieczystych własności dwóch z trzech nieruchomości nabytych w drodze dziedziczenia. Ponadto, pomimo uzyskania przez Miasto informacji o korzystaniu przez osoby nieuprawnione z lokalu mieszkalnego, który Miasto nabyło w drodze dziedziczenia, przez okres niemal 14 miesięcy nie podjęto żadnych działań w celu przejęcia ww. lokalu.

Opieszale podejmowano działania mające na celu zagospodarowanie odziedziczonego mienia. Jeden z lokali mieszkalnych został przeznaczony do wynajmu po 32 miesiącach od jego nabycia, a drugi, pomimo upływu 33 miesięcy od jego nabycia nie został zasiedlony, podczas gdy stale istniało zapotrzebowanie mieszkańców na lokale komunalne. Ponadto Miasto Oleśnica nie uregulowało terminowo zobowiązań z tytułu opłat za odziedziczone lokale mieszkalne w kwocie 12,4 tys. zł. W księgach rachunkowych nie ujęto zobowiązań z tytułu długów spadkowych w wysokości kwocie 102,3 tys. zł. i nieprawidłowo sklasyfikowano spłatę tych długów w kwocie 99,7 tys. zł. Doszło również do spłaty długu związanego z działalnością gospodarczą wierzyciela w kwocie 6,0 tys. zł, pomimo że od daty wymagalności długu upłynął ustawowy, trzyletni okres przedawnienia,

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² W przypadku wniosków kierowanych do komorników.

a wierzyciel nie przedstawił dokumentów potwierdzających przerwanie biegu przedawnienia.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przyjęcie i stosowanie rozwiązań organizacyjnych w zakresie realizacji praw i obowiązków związanych z dziedziczeniem.

Opis stanu
faktycznego

1.1. W latach 2015-2018 (do 31 marca) obowiązujące w Mieście Oleśnica (dalej: „Miasto”) procedury kontroli zarządczej uregulowane były m. in. w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Oleśnicy³, w zarządzeniach w sprawie organizacji i zasad funkcjonowania systemu kontroli zarządczej w Mieście Oleśnica i jednostkach organizacyjnych Miasta Oleśnica⁴, zarządzeniu w sprawie instrukcji kontroli finansowej i obiegu dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miasta Oleśnicy⁵ oraz dokumentach systemu zapewnienia jakości.

(dowód: akta kontroli str. 4-70, 701-733, 739-865, 1343-1356)

1.2. Zadania w zakresie realizacji praw i obowiązków związanych z dziedziczeniem w latach 2015-2018 realizowali radcowie prawni zatrudnieni w Urzędzie oraz pracownicy Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami, Rolnictwa i Ochrony Środowiska (naczelnik oraz jeden inspektor). Ponadto pracownicy Wydziału Finansowego zajmowali się ujmowaniem odziedziczonego majątku w księgach rachunkowych i dokonywaniem operacji związanych z zapłatą długów spadkowych oraz analizowaniem spraw podatkowych, a także (od lutego 2018 r.), analizowaniem korespondencji wpływającej z banków w trybie art. 111c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe⁶ (dalej: „Prawo bankowe”), w aspekcie możliwości dziedziczenia spadku przez Miasto. W zakresach obowiązków pracowników oraz w regulaminie organizacyjnym Urzędu oraz innych aktach wewnętrznych nie wyszczególniono obowiązków i zadań związanych z podejmowaniem i prowadzeniem postępowań spadkowych, przyjęciem spadku oraz jego zagospodarowaniem, a także prowadzeniem analiz dotyczących możliwości dziedziczenia przez Miasto. W obowiązujących regulacjach wewnętrznych nie określono procedur postępowania w związku z nabywaniem spadków (w tym roli odpowiednich komórek organizacyjnych na poszczególnych etapach postępowań, terminów na podejmowanie poszczególnych czynności, zasad współpracy i przepływu informacji związanych z tymi postępowaniami, a także zasad podejmowania działań związanych z zagospodarowaniem dziedziczonego majątku).

(dowód: akta kontroli str. 4-70, 79-84, 100, 701-733, 739-865, 1222-1223, 1274-1280, 1343-1356)

1.3. W procedurach kontroli zarządczej nie uwzględniono zadań związanych z podejmowaniem i prowadzeniem postępowań spadkowych, przyjęciem spadku i jego zagospodarowaniem oraz nie wyznaczono mierników monitorujących ich realizację. W okresie objętym kontrolą nie dokonywano również identyfikacji ryzyk w tych obszarach, a w konsekwencji nie prowadzono również analizy ryzyka.

(dowód: akta kontroli str. 4-70, 79-84, 100, 701-733, 739-865, 1222-1223, 1343-1356)

³ Zarządzenie Nr 10/VII/2015 Burmistrza Miasta Oleśnicy z dnia 14 stycznia 2015 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Oleśnicy (z późniejszymi zmianami) obowiązujące do dnia 2 kwietnia 2018 r. Od dnia 3 kwietnia 2018 r. obowiązuje Zarządzenie nr 78/VII/2018 Burmistrza Miasta Oleśnicy z dnia 3 kwietnia 2018 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Oleśnicy.

⁴ Zarządzenie Nr 110/VI/2010 Burmistrza Miasta Oleśnicy z dnia 29 marca 2010 w sprawie organizacji kontroli zarządczej w Urzędzie Miasta Oleśnicy i jednostkach organizacyjnych Miasta Oleśnicy oraz zasad jej koordynacji oraz Zarządzenie Nr 22/VII/2016 Burmistrza Miasta Oleśnicy z dnia 2 lutego 2016 r. w sprawie organizacji i zasad funkcjonowania Systemu Kontroli Zarządczej (dalej SKZ) w Urzędzie Miasta Oleśnicy i jednostkach organizacyjnych Miasta Oleśnicy.

⁵ Zarządzenie Nr 291/VI/2012 Burmistrza Miasta Oleśnicy z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie instrukcji kontroli finansowej i obiegu dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miasta Oleśnicy.

⁶ Dz.U. z 2017 r., poz. 1876 ze zm.

1.4. W latach 2015-2018 obszar związany z podejmowaniem, przeprowadzaniem postępowań spadkowych oraz przyjęciem spadku i jego zagospodarowaniem nie był przedmiotem kontroli zewnętrznych i wewnętrznych oraz audytu. Audytor wewnętrzny wyjaśnił, że problematyka postępowań spadkowych nie została uwzględniona w planach audytu, ponieważ udział kwot wynikłych z postępowań spadkowych jest niewielki na tle innych pozycji budżetowych i nie generuje istotnego ryzyka wymagającego audytowania.

(dowód: akta kontroli str. 4-25)

1.5. W latach 2015-2018 nie monitorowano w Urzędzie skuteczności systemu kontroli zarządczej w obszarze związanym z podejmowaniem i prowadzeniem postępowań spadkowych oraz przyjęciem i zagospodarowaniem spadku.

(dowód: akta kontroli str. 4-25, 79-84, 100, 1222-1223)

Ustalona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W latach 2015-2018 w obszarze związanym z podejmowaniem i prowadzeniem postępowań spadkowych oraz przyjęciem i zagospodarowaniem spadków nie zapewniono funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej dla zapewnienia realizacji zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, wymaganej zgodnie z art. 68 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (dalej *ufp*)⁷.

W konsekwencji opieszale podejmowano działania w celu przyjęcia, zagospodarowania oraz ujawnienia w księgach wieczystych odziedziczonego majątku, opłaty za lokale mieszkalne przyjęte w spadku nie były regulowane terminowo, a zobowiązania z tytułu odziedziczonych długów spadkowych nie zostały ujęte w księgach rachunkowych Urzędu, co zostało opisane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego.

Burmistrz wyjaśnił, że nie monitorowano skuteczności systemu kontroli zarządczej w badanym obszarze ze względu na minimalny wpływ przedmiotowego zagadnienia na zadania realizowane przez Miasto. Burmistrz wskazał również, że nie ma fizycznej możliwości określenia wszystkich zadań realizowanych przez Urząd w formie procedur i szczegółowych obowiązków i nie ma też prawnego obowiązku wprowadzanie tego typu rozwiązań w pracy Urzędu. Podkreślił, że każde z zadań ciążących na Urzędzie było realizowane, a struktura organizacyjna i zakresy obowiązków są na tyle ogólne, że pozwalają właściwym komórkom organizacyjnym na prawidłową ich realizację. Wpisywanie szczegółowych zadań w zakresy obowiązków pracowników lub ujmowanie ich w procedury są sytuacjami wyjątkowymi, dotyczą procedur kluczowych dla Urzędu, wynikają z przepisów prawa lub są wprowadzane na uzasadnione wnioski pracowników. Po uzyskaniu i przeanalizowaniu wyników niniejszej kontroli zostaną podjęte odpowiednie działania w tym zakresie. W kolejnych wyjaśnieniach⁸ Burmistrz dodał, że obecnie Urząd przygotowuje procedurę wykonywania praw i obowiązków przez gminę wraz z analizą ryzyka i wskaźnikami oceny.

Zdaniem NIK ustalenia kontroli, przedstawione w dalszej części wystąpienia, wskazują na potrzebę wprowadzenia procedur postępowania w sprawach związanych z dziedziczeniem, jako narzędzia służącego ograniczeniu ryzyka wystąpienia nieprawidłowości w tym obszarze, w szczególności w aspekcie zdefiniowania zadań poszczególnych komórek organizacyjnych w tym procesie, terminów podejmowania

⁷ Dz.U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm.

⁸ Z dnia 21 czerwca 2018 r.

czynności i odpowiedzialności za inicjowanie działań oraz przepływu informacji pomiędzy komórkami organizacyjnymi.

(dowód: akta kontroli str. 4-70, 79-84, 100, 701-733, 739-865, 1222-1223, 1343-1356)

Ocena cząstkowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli brak uregulowania procedury postępowania w sprawach związanych z nabywaniem spadków i zagospodarowaniem odziedziczonego mienia, w szczególności w aspekcie zdefiniowania zadań poszczególnych komórek organizacyjnych w tym procesie, terminów podejmowania czynności, inicjowania działań oraz przepływu informacji pomiędzy komórkami organizacyjnymi, wpłynął negatywnie na działalność Urzędu w badanym obszarze.

2. Egzekwowanie praw i wykonywanie obowiązków związanych z dziedziczeniem.

Opis stanu faktycznego

2.1. W poszczególnych latach objętych kontrolą (2015, 2016, 2017 i 2018 do 31 marca) Miasto było uczestnikiem łącznie 18 postępowań spadkowych⁹. W tym okresie rozpoczęto łącznie osiem postępowań¹⁰, a zakończono 14 postępowań¹¹. Sześć spośród tych postępowań zostało zainicjowanych przez Miasto¹², a 12 przez inne podmioty. Sprawy spadkowe, jako jeden z rodzaju spraw sądowych, były rejestrowane w prowadzonym w Urzędzie, w formie elektronicznej, rejestrze wpływających dokumentów.

Spośród 14 zakończonych spraw, Miasto nabyło spadek z dobrodziejstwem inwentarza w siedmiu przypadkach (w jednym przypadku Miasto zainicjowało postępowanie w sprawie nabycia spadku, natomiast w pozostałych sześciu przypadkach postępowania toczyły się z wniosków innych podmiotów). W pozostałych siedmiu sprawach spadek nabyły inne osoby (w pięciu przypadkach Miasto zainicjowało postępowanie w sprawie nabycia spadku, natomiast w dwóch przypadkach postępowania toczyły się z wniosków innych podmiotów). Według stanu na 31 marca 2018 r. spisy inwentarza zostały sporządzone w dwóch sprawach¹³. Stan czynny spadków odziedziczonych przez Miasto wyniósł¹⁴ 162,3 tys. zł, a stan bierny (długi spadkowe) – 125,1 tys. zł¹⁵. Po uwzględnieniu dziedziczenia przez Miasto z dobrodziejstwem inwentarza, wysokość długów spadkowych ograniczona wysokością stanu czynnego spadków, wynosiła 102,3 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 4-230)

2.2. W latach 2015-2018 (do 31 marca) Miasto prowadziło rozpoznanie dotyczące możliwości pozyskania masy spadkowej w drodze dziedziczenia poprzez analizę danych, którymi dysponowało, to jest informacji w sprawie podatku od nieruchomości, rolnego od osób fizycznych, niedoreczone decyzje podatkowe,

⁹ W 2015 r. toczyło się 10 postępowań, w 2016 r. osiem postępowań, w 2017 r. siedem postępowań, a w 2018 r. (do 31 marca 2018 r.) cztery postępowania.

¹⁰ W 2015 r. dwa postępowania, w 2016 r. pięć postępowań, w 2017 r. jedno postępowanie. W 2018 r. (do 31 marca 2018 r.) nie wszczęto postępowania spadkowego z udziałem Miasta.

¹¹ W 2015 r. dziewięć postępowań, w 2016 r. dwa postępowania, w 2017 r. trzy postępowania. W 2018 r. (do 31 marca 2018 r.) nie zakończono postępowania spadkowego z udziałem Miasta. Natomiast w okresie od 1 kwietnia do dnia zakończenia kontroli zostało zakończonych kolejne postępowania, w wyniku którego Miasto nie nabyło jednak spadku.

¹² Złożenie wniosków w sprawie stwierdzenia nabycia spadków przez Miasto Oleśnica wynikało w trzech przypadkach ze spraw związanych z aktualizowaniem opłat za użytkowanie wieczyste a w kolejnych trzech przypadkach było związane z koniecznością dokonania zmian prawnych dotyczących nieruchomości. Cztery wnioski zostały skierowane do sądu w 2014 r., a dwa w 2015 r.

¹³ W kolejnej sprawie spis inwentarza został zakończony w czasie kontroli, tj. w dniu 8 maja 2018 r. W czterech sprawach postępowania były w toku, w tym dwóch sprawach w toku kontroli Miasto skierowało do komornika wnioski o dokonanie spisu inwentarza.

¹⁴ Według spisów inwentarza

¹⁵ Ponadto według spisu inwentarza zakończony 8 maja 2018 r. Miasto odziedziczyło spadek, którego stan czynny wynosił 276,2 tys. zł (wartość nieruchomości oraz środki finansowe w kwocie 1,3 tys. zł), a stan bierny 8 942,4 tys. zł.

adnotacje doręczyciela na kopertach awizowanych. W wyniku tych działań nie ujawniono przypadków możliwości nabycia spadku przez Miasto.

W badanym okresie Miasto otrzymało¹⁶ z banków 33 informacje o środkach zgromadzonych na rachunkach bankowych, przekazywane na podstawie art. 111c Prawa bankowego, stanowiących informację o możliwości odziedziczenia środków finansowych przez Miasto. Łączna wartość środków zgromadzonych na rachunkach bankowych wyniosła 17,3 tys. zł oraz 0,7 tys. dolarów amerykańskich. W sprawach tych pracownicy Wydziału Finansowego podejmowali od lutego 2018 r. czynności zmierzające do ustalenia czy osoby wskazane w informacjach nadal żyją (są podatnikami podatku od nieruchomości lub rolnego) lub czy po ich śmierci zmienili się właściciele nieruchomości, co wskazuje na nabycie spadku przez rodzinę lub inne osoby. Wcześniej, w przypadku pierwszej informacji przekazanej do Urzędu w styczniu 2017 r., dotyczącej kwoty 16,6 tys. zł, pismo do banku skierowała Sekcja Prawna. Podjęte działania nie wykazały istnienia przesłanek do zainicjowania postępowań w sprawie nabycia spadków przez Miasto.

(dowód: akta kontroli str. 4-22, 1224-1226, 1440-1454)

2.3. W przypadku nabycia spadku przez Miasto (stwierzonego prawomocnym postanowieniem sądu) podejmowane były czynności w zakresie ustalenia składu masy spadkowej, poprzez kierowanie wniosków o dokonanie spisu inwentarza do sądu¹⁷, a następnie do komorników sądowych. Spośród tych spraw we wszystkich przypadkach skierowano wnioski do sądu w sprawie dokonania spisu inwentarza (w jednym przypadku skierowanie wniosku nastąpiło w czasie trwania niniejszej kontroli), a następnie do komorników sądowych (z wyłączeniem jednej ze spraw, w której postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza zostało wydane 17 maja 2018 r. i wpłynęło do Urzędu 23 maja 2018 r.). W jednym przypadku skierowanie wniosku do komornika sądowego nastąpiło w czasie trwania niniejszej kontroli.

Spisy inwentarza, według stanu na 31 marca 2018 r., zostały zakończone w dwóch sprawach. Ponadto w czasie kontroli, w dniu 8 maja 2018 r. został zakończony trzeci spis inwentarza. W dwóch sprawach w skład odziedziczonego majątku wchodziły nieruchomości – dwa lokale mieszkalne w Oleśnicy wraz z udziałem w gruncie. Łączna wartość nieruchomości położonych w Oleśnicy wynosiła według spisów inwentarza 162,0 tys. zł. W skład majątku odziedziczonego w sprawie, w której spis zakończył się w toku kontroli, wchodził lokal mieszkalny położony we Wrocławiu, którego wartość w spisie została ustalona na 274,9 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 4-420)

2.4. W badanym okresie Miasto nie występowało do sądu o sporządzenie spisu inwentarza w okolicznościach, kiedy uprawdopodobniło swoją legitymację do bycia spadkobiercą (przed wydaniem postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku).

(dowód: akta kontroli str. 4-25)

2.5. Wobec Miasta podjęto trzy postępowania egzekucyjne na rzecz wierzycieli jednego ze spadkodawców. Podjęcie postępowań nastąpiło po dokonaniu spisu inwentarza. Nie doszło jednak do zastosowania środków egzekucyjnych, a Miasto, po uwzględnieniu w pierwszej kolejności (w całości) długu spadkowego obejmującego koszty spisu inwentarza dokonało spłaty zadłużenia proporcjonalnie, po dokonaniu podziału kwoty odpowiadającej wartości stanu czynnego spadku, ustalonego przez komornika sądowego (w związku z tym, że wartość długów spadkowych przekraczała ustaloną w spisie inwentarza wartość stanu czynnego spadku).

(dowód: akta kontroli str. 102-166, 701-701, 884-887)

¹⁶ Do dnia 4 kwietnia 2018 r., przy czym pierwsze informacje Miasto uzyskało w styczniu 2017 r.

¹⁷ W badanym okresie Miasto nie kierowało wniosków o dokonanie spisu inwentarza bezpośrednio do komorników sądowych.

2.6. W dwóch przypadkach Miasto odziedziczyło nieruchomości obciążone hipoteką, z tego w jednym przypadku nieruchomość z ustanowioną hipoteką na rzecz Miasta. Odziedziczony majątek nie obejmował rzeczy obciążonych zastawem. Nie wystąpiły przypadki dochodzenia przez wierzycieli zaspokojenia z nieruchomości obciążonej hipoteką.

(dowód: akta kontroli str. 4-25, 102-180, 1245-1271)

2.7. W sporządzonych do dnia 31 marca 2018 r. spisach inwentarza jako stan czynny ujęto dwie nieruchomości lokalowe położone w Oleśnicy, których wartość określono na 162,0 tys. zł oraz rzeczy ruchome o wartości 0,3 tys. zł. Wartość odziedziczonych długów spadkowych (obejmujących zadłużenie wobec osoby fizycznej, wspólnoty mieszkaniowej oraz banków) określono na 125,1 tys. zł¹⁸.

(dowód: akta kontroli str. 4-230)

2.8. W okresie objętym kontrolą, w jednym przypadku, nieruchomością¹⁹ odziedziczoną przez Miasto władała inna osoba. Miasto nie występowało wobec tej osoby z roszczeniami o wynagrodzenie za korzystanie z przedmiotów należących do spadku, o zwrot pożytków lub zapłatę ich wartości, jak również o naprawienie szkody z powodu zużycia lub pogorszenia lub utraty przedmiotów należących do spadku. Postanowienie w sprawie nabycia spadku obejmującego ww. nieruchomość uprawomocniło się w dniu 24 czerwca 2015 r., a Miasto już w toku postępowania spadkowego dysponowało informacjami, że spadek obejmuje nieruchomość (w związku z podejmowanymi wcześniej czynnościami w celu wyegzekwowania zaległego podatku od nieruchomości oraz posiadaniem hipoteki na tej nieruchomości), a niezwłocznie po uprawomocnieniu się ww. postanowienia, Urząd został poinformowany (15 lipca 2015 r.) przez zarządcę nieruchomości o korzystaniu z lokalu przez inne osoby. Miasto o wydanie lokalu zwróciło się do osoby nim władającej w dniu 16 września 2016 r. i w dniu 19 września 2016 r. nastąpiło przejęcie lokalu.

(dowód: akta kontroli str. 4-180, 429-565, 1157-1159)

2.9. W badanym okresie nie kierowano wobec Miasta, jako spadkobiercy, roszczeń o zwrot nakładów. We wszystkich postępowaniach zakończonych stwierdzeniem nabycia spadku przez Miasto było ono jedynym spadkobiercą i w związku z powyższym nie występowały przypadki dochodzenia przed sądem działu spadku.

(dowód: akta kontroli str. 4-25)

2.10. Miasto podjęło w okresie objętym kontrolą czynności w celu ujawnienia w księgach wieczystych prawa własności trzech nieruchomości, które nabyło w drodze dziedziczenia do dnia 31 marca 2018 r. Wnioski o wpis prawa własności zostały skierowane 2 listopada 2015 r., 26 października 2016 r. i 23 marca 2018 r., tj. odpowiednio 38 dni, 490 dni oraz 499 dni od uprawomocnienia się postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku. Wpisy prawa własności zostały dokonane do dnia zakończenia kontroli w dwóch przypadkach – w dniu 20 stycznia 2016 r. (w odniesieniu do pierwszego wniosku) i 27 lutego 2017 r. (w odniesieniu do drugiego wniosku).

(dowód: akta kontroli str. 102-230, 288-355, 429-650, 1142-1146, 1251-1256)

2.11. W badanym okresie nie wystąpiły przypadki zmiany postanowień dotyczących stwierdzenia nabycia spadku przez Miasto.

(dowód: akta kontroli str. 4-420)

¹⁸ Do dnia zakończenia kontroli w czterech sprawach spisy nie były zakończone.

¹⁹ Lokalem mieszkalnym przy ul. Poniatowskiego w Oleśnicy.

2.12. W badanym okresie Miasto nie nabyło spadku jako spadkobierca testamentowy oraz nie toczyły się sprawy o stwierdzenie nabycia spadku, w których Miasto występowałaby jako spadkobierca testamentowy.

(dowód: akta kontroli str. 4-25)

2.13. W latach 2015-2018 (do 31 marca) Miasto nie występowało jako zapisobierca i nie nabywało składników majątkowych po osobach zmarłych w innym trybie niż spadkobranie.

(dowód: akta kontroli str. 4-25)

2.14. Kierownik Sekcji Prawnej wskazała, że w związku z prowadzonymi postępowaniami spadkowymi występują problemy związane z ponoszeniem kosztów sądowych i komorniczych, których wysokość jest niemożliwa do przewidzenia, co wiąże się z trudnościami zaplanowania budżetowego (z uwagi na przypadkowość tych spraw i nieprzewidywalny rezultat) oraz znacznego zaangażowania Sekcji Prawnej w ich prowadzenie (brak innej komórki organizacyjnej zajmującej się tylko dziedziczeniem spadków), przewlekłość postępowań sądowych (związana głównie z korzystaniem z instytucji odrzucenia spadku przez osoby spokrewnione), a przede wszystkim trudności z rozliczeniem odziedziczonych długów spadkowych z wierzycielami spadkowymi.

(dowód: akta kontroli str. 4-25)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Miasto nierzetelnie, bowiem opieszale, podejmowało czynności mające na celu dokonanie spisu inwentarza w siedmiu przypadkach, w których odziedziczyło spadki. W tym zakresie stwierdzono, że:

- w sprawie I Ns 447/14 wniosek o sporządzenie spisu inwentarza skierowano do sądu dopiero w dniu 12 października 2015 r.²⁰, podczas gdy postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku zostało wydane 2 czerwca 2015 r. i uprawomocniło się 24 czerwca 2015 r.,

- w sprawie I Ns 775/14 wniosek do komornika sądowego skierowano dopiero w dniu 2 stycznia 2017 r., podczas gdy postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza sąd wydał 24 października 2016 r., (uprawomocniło się 8 listopada 2016 r.²¹),

- w sprawie I Ns 574/16 wniosek o sporządzenie spisu inwentarza skierowano do sądu dopiero w dniu 13 grudnia 2016 r., podczas gdy postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku zostało wydane 27 września 2016 r. i uprawomocniło się 19 października 2016 r.²² Następnie wniosek do komornika sądowego o dokonanie spisu inwentarza skierowano w dniu 26 lipca 2017 r., podczas gdy postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza sąd wydał 8 lutego 2017 r., które uprawomocniło się 16 marca 2017 r.²³,

- w sprawie I Ns 584/10 postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku zostało wydane w dniu 7 grudnia 2016 r. i uprawomocniło się 29 grudnia 2016 r., zaś wniosek o sporządzenie spisu inwentarza skierowano do sądu dopiero 9 marca 2017 r. Następnie wniosek do komornika sądowego o sporządzenie spisu

²⁰ Miasto już w toku postępowania spadkowego posiadało informację, że spadek obejmuje nieruchomość (wobec spadkodawcy podejmowano działania w celu wyegzekwowania zaległego podatku od nieruchomości, na rzecz Miasta była ustanowiona hipoteka na nieruchomości). W dniu 15 lipca 2015 r. zarządca nieruchomości przesłał do Urzędu kopię postanowienia zawierającą stwierdzenie prawomocności orzeczenia.

²¹ Wniosek o doręczenie postanowienia w sprawie spisu inwentarza wraz ze stwierdzeniem prawomocności, złożono w sądzie dopiero 14 grudnia 2016 r.

²² W aktach sprawy znajdowała się kopia postanowienia ze stwierdzeniem prawomocności na dzień 24 października 2016 r., które wpłynęła do Urzędu w dniu 9 grudnia 2016 r. jako załącznik do pisma wierzyciela zawierającego zgłoszenie wierzytelności.

²³ Odpis postanowienia wraz z stwierdzeniem jego prawomocności wpłynął do Urzędu 12 maja 2017 r.

inwentarza skierowano dopiero w dniu 27 listopada 2017 r., podczas gdy postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza sąd wydał 13 kwietnia 2017 r., które uprawomocniło się 31 maja 2017 r.,

- w sprawie I Ns 646/16 postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku zostało wydane 17 stycznia 2017 r. i uprawomocniło się 8 lutego 2017 r., a wniosek o sporządzenie spisu inwentarza skierowano skutecznie do sądu dopiero w dniu 5 kwietnia 2017 r. (wcześniejszy wniosek z 7 marca 2017 r. został zwrócony przez sąd ze względu na jego nieopłacenie). Wniosek o sporządzenie spisu inwentarza skierowano do komornika sądowego dopiero w dniu 14 marca 2018 r., podczas gdy postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza sąd wydał 10 kwietnia 2017 r., które uprawomocniło się 29 kwietnia 2017 r. (sprostowanie postanowienia nastąpiło w dniu 15 maja 2017 r.);

- w sprawie I Ns 1205/14 postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku zostało wydane 11 maja 2017 r. i uprawomocniło się 2 czerwca 2017 r., a wniosek o sporządzenie spisu inwentarza skierowano do sądu dopiero w dniu 29 grudnia 2017 r.,

- w sprawie I Ns 1237/16 postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku zostało wydane 10 października 2017 r. i uprawomocniło się 2 listopada 2017 r., a wniosek o sporządzenie spisu inwentarza skierowano do sądu dopiero w dniu 25 kwietnia 2018 r. (postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza sąd wydał w dniu 17 maja 2018 r.);

Burmistrz Oleśnicy i Kierownik Sekcji Prawnej wyjaśnili, między innymi, że w ich ocenie postępowania prowadzone były należycie i nie było możliwe natychmiastowe podejmowanie czynności mających na celu dokonanie spisu inwentarza, z uwagi na obsadę kadrową Sekcji Prawnej i liczne sprawy sądowe o zdecydowanym priorytetowym znaczeniu dla Miasta. Wskazali również, że odnosząc się do powyższego zagadnienia należy uwzględniać również terminy doręczenia orzeczeń z potwierdzoną ich prawomocnością.

NIK nie uwzględnia tych wyjaśnień. We wskazanych wyżej przypadkach doszło do znacznych, nieuzasadnionych opóźnień w podejmowaniu czynności o nieskomplikowanym, powtarzalnym charakterze, do jakich należy złożenie do sądu i komornika wniosków o sporządzenie spisu inwentarza. Radcowie prawni dysponują możliwością bieżącego monitorowania stanu spraw sądowych (w tym poprzez portal informacyjny), co umożliwia szybkie podejmowanie kolejnych czynności i kierowanie do sądów wniosków o sporządzenie spisu inwentarza, nawet bez załączania odpisów orzeczeń o stwierdzeniu nabycia spadku z potwierdzoną ich prawomocnością (dowodem takiej możliwości są wnioski składane przez Miasto, w których wskazywano, że orzeczenia takie znajdują się w aktach sądu).

Należy przy tym wskazać na art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym²⁴, zgodnie z którym zadaniem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem komunalnym jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochrona. Niezwłoczne sporządzenie spisu inwentarza ma istotne znaczenie dla spadkobiercy w aspekcie dostarczenia mu informacji o składzie masy spadkowej (w tym aktywów spadku, do których ustalenia i przejęcia powinien dążyć natychmiast po prawomocnym stwierdzeniu nabycia spadku, w szczególności gdy Miasto nie korzysta z możliwości zabezpieczenia spadku w postępowaniu sądowym) oraz stanowi podstawę do określenia granic odpowiedzialności za długi spadkowe.

(dowód: akta kontroli str. 4-420)

²⁴ Dz.U. z 2018 r., poz.994 ze zm.

2. Miasto nie podjęło niezwłocznie działań w celu objęcia w posiadanie lokalu mieszkalnego przy ul. Poniatowskiego w Oleśnicy i w rezultacie przyzwalało na bezumowne, nieodpłatne korzystanie z tego lokalu przez nieuprawnione osoby w okresie od lipca 2015 r. do września 2016 r..

Sąd wydał w dniu 2 czerwca 2015 r. postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku przez Miasto, które uprawomocniło się 24 czerwca 2015 r. Kopię postanowienia (zawierającą stwierdzenie prawomocności orzeczenia) zarządca nieruchomości przesłał do Urzędu 15 lipca 2015 r. wraz z informacją o korzystaniu z lokalu przez inne osoby, które regulowały opłaty za lokal od lipca 2014 r.²⁵ Pomimo tego, Miasto dopiero 7 września 2016 r. skierowało wniosek do byłej żony spadkodawcy o przekazanie ww. lokalu²⁶ i przejęło mieszkanie 19 września 2016 r., przekazując ten lokal jednocześnie do Zakładu Budynków Komunalnych w Oleśnicy (gminnej jednostki organizacyjnej, która gospodaruje komunalnym zasobem nieruchomości).

W złożonych w tym zakresie wyjaśnieniach Burmistrz i Kierownik Sekcji Prawnej wskazali, między innymi, że Miasto przejęło lokal niezwłocznie po zakończeniu spisu inwentarza przez komornika, a w dacie wydania postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku i w dacie jego uprawomocnienia nie miało wiedzy na okoliczność składników majątku zmarłego.

NIK nie uwzględnia tych wyjaśnień. Miasto już w toku postępowania w sprawie stwierdzenia nabycia spadku dysponowało informacjami (dane z ewidencji podatkowej nieruchomości) pozwalającymi ustalić, że spadkodawca posiada nieruchomość na terenie gminy (Miasto kierowało wobec spadkodawcy upomnienia z tytułu zaległości podatkowych, wystawiło tytuły wykonawcze, posiadało akt notarialny dotyczący nabycia nieruchomości przez spadkodawcę i ustanowienia na rzecz Miasta hipoteki na tej nieruchomości). Niezwłocznie zaś po uprawomocnieniu się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku wpłynęło również do Urzędu ww. pismo zarządcy nieruchomości, które jednak nie zostało właściwie załatwione (pismo zostało odłożone w Wydziale Finansowym bez nadania mu dalszego biegu). Okoliczności tej sprawy wskazują na potrzebę zapewnienia odpowiedniego wykorzystania dostępnych źródeł informacji i ich przepływu pomiędzy poszczególnymi komórkami organizacyjnymi. Ponadto należy wskazać, że Miasto powinno dążyć niezwłocznie do objęcia majątku spadkowego, w tym w celu między innymi odpowiedniego jego zabezpieczenia. W myśl art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zadaniem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem komunalnym jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochrona. Zgodnie zaś z art. 23 ust. 1 pkt 8, w związku z art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami²⁷ zadaniem Burmistrza jest podejmowanie czynności w postępowaniu sądowym, w szczególności w sprawach dotyczących własności lub innych praw rzeczowych na nieruchomości, w tym o zapłatę należności za korzystanie z nieruchomości.

(dowód: akta kontroli str. 71-96, 429-565, 671-693, 704-706, 1142-1165)

3. Miasto w sprawie dwóch odziedziczonych nieruchomości nie złożyło niezwłocznie wniosków o ujawnienie prawa własności w księgach wieczystych, co było niezgodne

²⁵ Zarządca domagał się wniesienia opłat za okresy wcześniejsze. Informacja o korzystaniu przez inne osoby z ww. lokalu została ponowiona 22 lutego 2016 – w piśmie wskazano, że osoby te korzystają z lokalu bez tytułu prawnego. Z pism zarządcy wynika, że za okres od lipca 2014 r. do sierpnia 2016 r. opłaty za lokal zostały wniesione przez inne osoby. Komornik sądowy, dokonujący w dniu 30 czerwca 2016 r. spisu inwentarza w obecności pracownika Urzędu, wskazał w protokole, że przy spisie inwentarza były obecne dwie inne osoby – była żona spadkodawcy (nie będąca spadkobiercą) oraz druga osoba określona jako „podnajmująca lokal za bieżące opłaty”. Za okres do lipca 2016 r. do sierpnia 2016 r. zostały wniesione opłaty w kwocie 7,6 tys. zł.

²⁶ Pismo zostało doręczone 16 września 2016 r.

²⁷ Dz.U. z 2018 r., poz. 121 ze zm.

z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece²⁸. W tym zakresie stwierdzono, że:

- 26 października 2016 r. złożono w sądzie wnioski o ujawnienie prawa własności lokalu mieszkalnego przy ul. Ks. Józefa Poniatowskiego w Oleśnicy, co nastąpiło ponad 16 miesięcy po uprawomocnieniu się postanowienia w sprawie stwierdzenia nabycia spadku przez Miasto²⁹ (kopia postanowienia zawierająca stwierdzenie jego prawomocności wpłynęła do Urzędu 15 lipca 2015 r.). W zasobach Urzędu, w toku prowadzonego postępowania w sprawie stwierdzenia nabycia spadku znajdowały się informacje dotyczące własności ww. nieruchomości przysługującej spadkodawcy. Wpis prawa własności Miasta został dokonany w dniu 27 lutego 2017 r.
- 23 marca 2018 r. skierowano do sądu wnioski o ujawnienie prawa własności lokalu mieszkalnego przy ul. Litewskiej we Wrocławiu, co nastąpiło ponad 14 miesięcy od chwili powzięcia przez Miasto informacji, iż w skład spadku wchodzi nieruchomość³⁰. Do dnia zakończenia kontroli Miasto nie otrzymało zawiadomienia o dokonaniu wpisu w księdze wieczystej.

W złożonych w tym zakresie wyjaśnieniach Burmistrz oraz Naczelnik Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami, Rolnictwa i Ochrony Środowiska, wskazali, że w pierwszym przypadku dyspozycję dokonania wpisu radca prawny przekazał do ww. wydziału dopiero we wrześniu 2016 r., a w drugim dopiero w styczniu 2018 r. i po uzyskaniu postanowień o stwierdzeniu nabycia spadków, z potwierdzeniem ich prawomocności, zostały złożone wnioski do sądu.

NIK wskazuje, że Miasto powinno niezwłocznie ujawniać przysługujące mu prawo własności w księdze wieczystej i eliminować zagrożenie wynikające z niewykonania tego obowiązku. Zgodnie bowiem z art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece jeżeli osoba trzecia doznałaby szkody na skutek nieujawnienia prawa własności w księdze wieczystej, Miasto ponosi odpowiedzialność za szkodę powstałą na skutek niewykonania obowiązku, o którym mowa w art. 35 ust. 1 tej ustawy, bądź na skutek opieszałości w jego wykonaniu.

(dowód: akta kontroli str. 79-84, 106-166, 288-355, 427-428, 704-706, 891-892, 917-918, 1234-1239, 1245-1271)

Uwaga dotycząca
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, na potrzebę analizowania spisów inwentarza. Mogą one obejmować kwoty zobowiązań przedawnionych, a zatem po stronie Miasta pozostaje dokonanie weryfikacji takich zobowiązań w aspekcie możliwości podniesienia zarzutów przedawnienia. Ponadto analizy wymaga również wysokość długów spadkowych oraz wykazanego w spisach inwentarza stanu czynnego spadku (w jednej ze spraw komornik ustalił bowiem wartość nieruchomości wchodzącej w skład masy spadkowej na podstawie operatu szacunkowego, który nie określał wartości nieruchomości na dzień otwarcia spadku lecz na inny, wcześniejszy dzień, a następnie zmienił postanowienie w tej sprawie,

²⁸ Dz.U. z 2017 r., poz.1007 ze zm. Zgodnie z art. 35 ust. 1 tej ustawy właściciel nieruchomości jest obowiązany do niezwłocznego złożenia wniosku o ujawnienie swego prawa w księdze wieczystej.

²⁹ Postanowienie uprawomocniło się 24 czerwca 2015 r.

³⁰ Nastąpiło to 11 stycznia 2017 r., kiedy wpłynęło do Urzędu pismo od zarządcy nieruchomości dotyczące zapłaty za lokal mieszkalny. Następnie wpłynęło do Urzędu 26 stycznia 2017 r. postanowienie sądu dotyczące wezwania do udziału w sprawie o zapłatę z tytułu opłat za ww. lokal, a w dniu 8 lutego 2017 r. Miasto skierowało do sądu odpowiedź na pozew, w którym w części uznało powództwo. Postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku uprawomocniło się 19 października 2016 r. (w aktach sprawy znajdowała się kopia postanowienia zawierająca potwierdzenie jego prawomocności dokonane w dniu 24 października 2016 r., która została załączona do pisma wierzyciela, które wpłynęło 9 grudnia 2016 r. do Urzędu). Postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku, wraz ze stwierdzeniem jego prawomocności, wpłynęło do Urzędu w dniu 2 lutego 2017 r. w związku z wnioskiem o doręczenie takiego odpisu skierowanym w dniu 27 stycznia 2017 r. W aktach postępowania znajdowała się również notatka radcy prawnego, w której stwierdzono, że 29 września 2016 r. uzyskano informację o wydaniu w dniu 27 września 2016 r. postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. W dniu 13 grudnia 2016 r. skierowano zaś do sądu wniosek o wydanie postanowienia w sprawie sporządzenia spisu inwentarza.

z inicjatywy Miasta, poza procedurą przewidzianą przepisami ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (dalej kpc)³¹, ustalając nową, niższą wartość nieruchomości również nie na dzień otwarcia spadku, ale na inny, tym razem późniejszy dzień).

Jakkolwiek zgodnie z art. 244 § 1w zw. z art. 638⁸ kpc w spisie inwentarza komornik zamieszcza należące do spadku przedmioty i długi spadkowe, a spis ten stanowi dokument urzędowy, stanowiący dowód tego co zostało w nim urzędowo zaświadczone, to Miasto może wystąpić ze skargą na czynności komornika (art. 767 kpc).

(dowód: akta kontroli str. 919-1049)

Ocena cząstkowa

Miasto podejmowało działania w celu nabycia spadków oraz ustalenia składu masy spadkowej. Jednakże kierowanie wniosków o dokonanie spisów inwentarza do sądów lub komorników sądowych nie następowało niezwłocznie po uprawomocnieniu się postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku lub o sporządzeniu spisu inwentarza³². Ze zwłoką podjęto również działania w celu ujawnienia w księgach wieczystych własności dwóch z trzech nieruchomości przyjętych w drodze dziedziczenia. Ponadto, pomimo uzyskania przez Miasto informacji o korzystaniu przez osoby nieuprawnione z lokalu mieszkalnego, który Miasto nabyło w drodze dziedziczenia, przez okres niemal 14 miesięcy nie podjęto żadnych działań w celu przejęcia ww. lokalu.

3. Zagospodarowanie składników majątkowych pozyskanych w drodze dziedziczenia

Opis stanu faktycznego

3.1. W latach 2015-2018 (do 31 marca) nieruchomości nabyte w drodze spadku, wymienione w spisach inwentarza sporządzonych w tym okresie, zostały ujęte w księgach rachunkowych Urzędu:

- 19 września 2016 r. ujęto w księgach rachunkowych lokal mieszkalny przy ul. Ks. Józefa Poniatowskiego w Oleśnicy wraz z udziałem 4,22% w częściach wspólnych budynku i prawie własności gruntu (wartość udziału w prawie własności gruntu - 18,5 tys. zł, lokal mieszkalny 89,7 tys. zł), tj. po niemal 15 miesiącach od uprawomocnienia się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku przez Miasto, co nastąpiło 24 czerwca 2015 r.³³ W dniu 19 września 2016 r. lokal mieszkalny został przekazany do Zakładu Budynków Komunalnych w Oleśnicy, co zostało odzwierciedlone w ewidencji księgowej Urzędu.

- 29 grudnia 2016 r. ujęto w księgach rachunkowych lokal mieszkalny przy ul. M. Reja w Oleśnicy wraz z udziałem 2,37% w częściach wspólnych budynku i prawie własności gruntu (wartość udziału w prawie własności gruntu - 2,6 tys. zł, lokal mieszkalny 65,7 tys. zł), tj. po ponad 15 miesiącach od uprawomocnienia się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku przez Miasto, co nastąpiło 25 września 2015 r.³⁴ W dniu 29 grudnia 2016 r. lokal mieszkalny został przekazany

³¹ Dz.U. z 2018 r. poz. 155 ze zm.

³² W przypadku wniosków kierowanych do komorników)

³³ Postanowienie zawierające klauzulę o jego prawomocności wpłynęło do Urzędu w dniu 15 lipca 2015 r. wraz z pismem zarządcy nieruchomości, który domagał się wniesienia opłat za lokal mieszkalny. W dokumencie OT (przyjęcie środka trwałego) wskazano jako nr i datę dowodu dostawy uprawomocnienie się w dniu 24 lutego 2016 r. postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku (podczas gdy była to data stwierdzenia prawomocności na wydanym odpisie orzeczenia, a nie data uprawomocnienia orzeczenia) oraz protokół zdawczo-odbiorczy lokalu z dnia 19 września 2016 r., dotyczący przejęcia lokalu przez Zakład Budynków Komunalnych w Oleśnicy od osoby władającej lokalem po śmierci spadkodawcy. Spis inwentarza, w którym określono wartość nieruchomości w kwocie 140,6 tys. zł wpłynął do Urzędu 4 sierpnia 2016 r., natomiast operat szacunkowy sporządzony na zlecenie Miasta, w którym określono wartość nieruchomości ujętą w księgach rachunkowych wpłynął do Urzędu w dniu 22 sierpnia 2016 r.

³⁴ Postanowienie zawierające klauzulę o jego prawomocności wpłynęło do Urzędu w dniu 22 października 2015 r. W dokumencie OT (przyjęcie środka trwałego) wskazano jako nr i datę dowodu dostawy uprawomocnienie się w dniu 16 października 2016 r. postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku (podczas gdy była to data stwierdzenia prawomocności na wydanym odpisie orzeczenia a nie data uprawomocnienia orzeczenia). Spis inwentarza, w którym określono wartość nieruchomości wpłynął do Urzędu 6 kwietnia 2017 r., natomiast operat szacunkowy sporządzony na zlecenie Miasta, w którym

został przekazany do Zakładu Budynków Komunalnych w Oleśnicy, co zostało odzwierciedlone w ewidencji księgowej Urzędu.

Odziedziczone ruchomości (wykazane w spisach inwentarza, o wartości określonej w spisach łącznie na kwotę 0,3 tys. zł) znajdujące się w jednym z lokali mieszkalnych, zostały ujęte w księgach rachunkowych Urzędu w kwietniu 2017 r.³⁵ Ruchomości poleceniem Burmistrza³⁶ zostały przekazane do Zakładu Budynków Komunalnych w Oleśnicy, co zostało odzwierciedlone w ewidencji księgowej Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 102-230, 1352-1408)

3.2. W latach 2015-2018 r. (do 31 marca 2018 r.) wartość stanu czynnego wynikająca ze spisów inwentarza³⁷ wynosiła 162,3 tys. zł³⁸ (kwota ta wynikała ze spisów inwentarza sporządzonych w 2016 i 2017 r.³⁹), a w księgach rachunkowych ujęto w 2016 r. wartość nieruchomości wchodzących w skład ww. spadków (na koncie 011-0 udziały w gruntach i 011-1 wartość lokali mieszkalnych) na łączną kwotę 176,5 tys. zł. Zwiększona (w stosunku do wartości ze spisów inwentarza) wartość nieruchomości ujętych w księgach rachunkowych wynikała z przyjęcia w księgach rachunkowych we wrześniu 2016 r. wartości jednego z lokali mieszkalnych na kwotę 108,2 tys. zł (lokal przy ul. Poniatowskiego w Oleśnicy) na podstawie operatu szacunkowego sporządzonego w dniu 18 sierpnia 2016 r.⁴⁰ (wartość lokalu określono na dzień sporządzenia operatu i według stanu lokalu na ten dzień). Natomiast w operacie szacunkowym z dnia 3 listopada 2016 r., dotyczącym tego samego lokalu, określono jego wartość na dzień sporządzenia operatu na 93,7 tys. zł, według stanu lokalu na dzień śmierci spadkodawcy. Na podstawie tego operatu komornik zmienił spis inwentarza i ustalił wartość nieruchomości na 93,7 tys. zł⁴¹.

W latach 2015-2018 (do 31 marca 2018 r.) Miasto nie uzyskało informacji o odziedziczeniu środków finansowych⁴².

(dowód: akta kontroli str. 102-230, 1352-1408)

3.3. Miasto w toku dwóch postępowań o stwierdzenie nabycia spadków posiadało informacje, że spadki obejmują nieruchomości lokalowe położone na terenie Oleśnicy. Postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku przez Miasto, które obejmowały nieruchomości uprawomocniły się w dniach 24 czerwca 2015 r. (spadek obejmował lokal przy ul. Ks. Józefa Poniatowskiego w Oleśnicy) i 25 września 2015 r. (spadek obejmował lokal przy ul. M. Reja w Oleśnicy). Miasto we wrześniu 2016 r. podjęło działania w celu przejęcia lokalu przy ul. Ks. Józefa Poniatowskiego w Oleśnicy od osoby władającej nieruchomością bez tytułu prawnego. Nieruchomość ta została przekazana do Zakładu Budynków Komunalnych w Oleśnicy 19 września 2016 r. Kolejna nieruchomość (lokal przy ul. M. Reja w Oleśnicy) została przekazana do ww. jednostki 29 grudnia 2016 r. Do dnia

---

określono wartość nieruchomości ujętą w księgach rachunkowych wpłynął do Urzędu w dniu 28 grudnia 2016 r. (operat ten przekazano następnie komornikowi sądowemu, który w spisie inwentarza określił wartość nieruchomości zgodnie z ww. operatem).

³⁵ Spis inwentarza określający wartość tych ruchomości wpłynął do Urzędu 6 kwietnia 2017 r.

³⁶ Polecenie z dnia 8 maja 2017 r.

³⁷ Po zmianie jednego ze spisów dokonanej przez komornika sądowego.

³⁸ Łącznie z ruchomościami o wartości 0,3 tys. zł.

³⁹ Spis dokonany w 2017 r. dotyczył lokalu przy ul. M. Reja w Oleśnicy. Wartość stanu czynnego spadku określono na 68,6 tys. zł (w tym ruchomości o wartości 0,3 tys. zł).

⁴⁰ Na zlecenie Miasta dokonane już po otrzymaniu spisu inwentarza od komornika sądowego. Spis inwentarza wpłynął do Urzędu w dniu 4 sierpnia 2016 r. – w spisie inwentarza wartość nieruchomości określono na 140,6 tys. zł.

⁴¹ Na podstawie operatu szacunkowego z dnia 3 listopada 2016 r. Miasto wystąpiło do komornika sądowego o zmianę wartości nieruchomości ujętej w spisie inwentarza z dnia 1 sierpnia 2016 r., ustalonej przez komornika pierwotnie na 140,6 tys. zł. Komornik uwzględnił wniosek Miasta i 7 listopada 2016 r. wydał postanowienie o uzupełnieniu protokołu spisu inwentarza, w którym wartość lokalu mieszkalnego określił na 93,7 tys. zł.

⁴² W spisie inwentarza zakończonym w dniu 8 maja 2018 r. wykazano w ramach stanu czynnego spadku środki finansowe w kwocie 1,3 tys. zł.

31 maja 2018 r. nieruchomość przy ul. M. Reja w Oleśnicy nie została zasiedlona, natomiast w przypadku nieruchomości przy ul. Ks. Józefa Poniatowskiego została zawarta w dniu 20 kwietnia 2018 r. umowa najmu lokalu wytypowanego do remontu. Ponadto w kolejnej sprawie Miasto odziedziczyło nieruchomość położoną we Wrocławiu (postanowienie w sprawie nabycia spadku przez Miasto uprawomocniło się 19 października 2016 r., spis inwentarza w tej sprawie został zakończony 8 maja 2018 r. i doręczony do Urzędu 11 maja 2018 r., w dniach 11 i 26 stycznia 2017 r. Miasto uzyskało informacje, że spadek obejmuje nieruchomość). Burmistrz Oleśnicy podjął 4 czerwca 2018 r. decyzję o przeznaczeniu tej nieruchomości do sprzedaży w trybie przetargowym.

(dowód: akta kontroli str. 102-230, 288-355, 1245-1271, 1352-1408)

3.4. Miasto, w latach 2015-2018 (do 31 marca) na spłatę długów spadkowych przeznaczyło 99,7 tys. zł (93,7 tys. zł w 2016 r. i 6,0 tys. zł w 2017 r.⁴³), a inne wydatki związane z prowadzonymi postępowaniami spadkowymi oraz zagospodarowaniem mienia odziedziczonego w spadku wyniosły łącznie 18,3 tys. zł (0,3 tys. zł w 2015 r., 4,4 tys. zł w 2016 r., 12,4 tys. zł w 2017 r. oraz 1,2 tys. zł w 2018 r.(do 31 marca)⁴⁴. W tym opłaty czynszowe i inne opłaty związane z zarządzaniem, utrzymaniem i eksploatacją nieruchomości wyniosły 13,4 tys. zł, a opłaty sądowe i komornicze 3,8 tys. zł. Do dnia zakończenia kontroli nie spłacono jednego długu wykazanego w spisach inwentarza sporządzonych do dnia 31 marca 2018 r., w kwocie 1,5 tys. zł. W tym zakresie w toku kontroli, Miasto skierowało pismo do wierzyciela w sprawie przedłożenia dokumentów dotyczących tego długu.

(dowód: akta kontroli str.4-25, 79-98, 102-230, 1352-1408)

3.5. W latach 2015-2018 (do dnia 31 marca 2018 r) Miasto w sprawach, w których odziedziczyło spadki, nie poniosło wydatków ponad wartość stanu czynnego spadków. W jednej ze spraw, w której długi spadkowe przewyższały wartość aktywów Miasto potrąciło w pierwszej kolejności z kwoty odpowiadającej ustalonej wartości stanu czynnego spadku poniesione koszty dokonania spisu inwentarza.

(dowód: akta kontroli str. 4-25)

3.6. Wydatki na spłatę długów spadkowych zostały sklasyfikowane w dziale 700 - *Gospodarka mieszkaniowa*, rozdziale 70005 - *Gospodarka gruntami i nieruchomościami*, paragrafie 606 *Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych*. Wydatki poniesione na prowadzone postępowania spadkowe klasyfikowano w dziale 750, rozdziale 75023, paragrafie 4610 „Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego”.

(dowód: akta kontroli str. 79-98, 102-230, 1352-1408)

3.7. W latach 2015-2018 (do 31 marca) w budżecie Miasta nie planowano odrębnie środków na ewentualne wydatki związane z prowadzeniem postępowań w sprawie nabycia spadku oraz jego zagospodarowaniem. Planowane były jedynie ogólne kwoty na koszty postępowań sądowych i prokuratorskich. Spłata długów spadkowych nie wymagała dokonywania zmian w budżecie Miasta. W 2016 r. i 2017 r. w klasyfikacji budżetowej, którą przyjęto dla spłaty długów spadkowych, wydatkowano 93,7% i 63,1% środków określonych w planie.

(dowód: akta kontroli str. 4-25,1242)

3.8. W latach 2015-2018 (do 31 marca) Miasto jako spadkobierca nie przejęło praw majątkowych lub obowiązków spadkodawcy przewidzianych w przepisach prawa podatkowego, na mocy decyzji wydanych przez organ podatkowy.

⁴³ W spisie inwentarza dług określono na 7,1 tys. zł, a wierzyciel wystąpił do Miasta o zapłatę kwoty 6,0 tys. zł.

⁴⁴ W okresie od dnia 1 kwietnia do 25 czerwca 2018 r. Miasto poniosło wydatki w kwocie 8,9 tys. zł.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieruchomości lokalowe przy ul. Ks. Józefa Poniatowskiego oraz M. Reja w Oleśnicy odziedziczone przez Miasto w czerwcu i we wrześniu 2015 r. nie zostały niezwłocznie objęte w posiadanie przez Miasto i zagospodarowane poprzez ich zasiedlenie, pomimo, że występowało stałe zapotrzebowanie mieszkańców na lokale komunalne⁴⁵, a zgodnie z § 14 ust. 3 Uchwały Nr XXXVII/274/2001 Rady Miasta Oleśnica z dnia 29 października 2007 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali komunalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu⁴⁶, zawarcie umowy najmu lokalu na czas nieoznaczony i lokalu socjalnego na czas oznaczony powinno nastąpić niezwłocznie po uzyskaniu wolnego lokalu. Lokale te Urząd przejął i przekazał do Zakładu Budynków Komunalnych (dalej również ZBK) dopiero odpowiednio 19 września i 29 grudnia 2016 r. ZBK zawarł umowę najmu lokalu przeznaczonego do remontu dopiero 20 kwietnia 2018 r.⁴⁷, zaś drugi z lokali pozostawał niezasiedlony do dnia zakończenia kontroli. Za lokal przy ul. Ks. Józefa Poniatowskiego w Oleśnicy, za okres od września 2016 r. do kwietnia 2018 r. ZBK poniósł opłaty w łącznej wysokości 3,8 tys. zł⁴⁸, a za lokal przy ul. M. Reja w Oleśnicy Urząd i ZBK poniosły opłaty za okres od września 2015 r. do maja 2018 r. w łącznej wysokości 2,3 tys. zł.

W tym zakresie Burmistrz oraz Dyrektor Zakładu Budynków Komunalnych wyjaśnili, że lokal przy ul. Poniatowskiego wymagał przeprowadzenia kompleksowej oceny stanu technicznego przez uprawnione osoby, wystąpiły również trudności ze sporządzeniem opinii kominiarskiej szczelności przewodów dymowych, spalinowych i wentylacyjnych, w wyniku której dopiero w lutym 2018 zakończono ocenę stanu technicznego i ze względu na wysoki koszt wykonania remontu (40 tys. zł) lokal został wytypowany do wykonania remontu we własnym zakresie. W odniesieniu do lokalu przy ul. M. Reja w Oleśnicy wskazali na kwestię konieczności ustalenia faktycznej powierzchni użytkowej lokalu (do lokalu faktycznie przyłączono część korytarza wspólnego o powierzchni 2,5 m², co nie zostało prawnie uregulowane) a także zakończenia procedury zmiany udziałów w nieruchomości wspólnej (pismem z dnia 17 maja 2018 r. Zakład Budynków Komunalnych poinformował Urząd o konieczności wykonania inwentaryzacji budynku).

NIK nie uwzględnił tych wyjaśnień. W pierwszej kolejności należy wskazać, że Miasto nie podjęło niezwłocznie czynności mających na celu objęcie w posiadanie lokalu przy ul. Ks. Józefa Poniatowskiego w Oleśnicy (od uprawomocnienia się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku do skierowania żądania przekazania lokalu upłynęło niemal 15 miesięcy) oraz działań w celu sporządzenia spisu inwentarza. Dopiero we wrześniu 2016 r. przekazano lokal do Zakładu Budynków Komunalnych. W ocenie NIK również ocena stanu technicznego lokalu mogła być przeprowadzona sprawniej i wcześniej (od chwili przekazania lokalu do zakończenia tej oceny upłynęło 17 miesięcy). W tym zakresie nie można podzielić tezy o trudnościach w sporządzeniu opinii kominiarskiej (sporządzenie opinii zlecono bowiem dopiero w dniu 24 stycznia 2018 r., a została ona wykonana w dniu 20 lutego 2018 r.). W przypadku lokalu przy ul. M. Reja w Oleśnicy Urząd dopiero 29 grudnia 2016 r. (tj. po 15 miesiącach od uprawomocnienia się postanowienia

⁴⁵ Liczba osób oczekujących na takie lokale komunalne w okresie od 30 września 2016 r. do 31 marca 2018 r. wahała się od 40 do 46 osób (według stanów na koniec poszczególnych kwartałów).

⁴⁶ Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2007 r., Nr 55, poz. 587 ze zm.

⁴⁷ Lokal przy ul. Poniatowskiego w Oleśnicy został umieszczony w wykazie lokali przeznaczonych do remontu dopiero w dniu 7 marca 2018 r.

⁴⁸ Opłaty za okres od stwierdzenia nabycia spadku, tj. od czerwca 2015 r. do sierpnia 2016 r. (a także za okres od lipca 2014 r. do maja 2015 r.) ponosiły osoby korzystające z lokalu bez tytułu prawnego.

o stwierdzeniu nabycia spadku) przekazał lokal do Zakładu Budynków Komunalnych, który dopiero po kolejnych 9 miesiącach zainicjował postępowanie w celu nieodpłatnego zniesienia współwłasności części korytarza wspólnego. Zdaniem NIK, stan prawny i faktyczny lokalu mógł zostać poddany analizie niezwłocznie po jego nabyciu i mogły zostać wówczas podjęte działania w celu doprowadzenia do zgodności pomiędzy stanem faktycznym i prawnym. Nadto zdaniem NIK, do czasu zakończenia procedur, możliwe było wynajęcie lokalu w takim zakresie, w jakim bezspornie jego własność przysługiwała Miastu, zgodnie z treścią księgi wieczystej. Na skutek opóźnień w podejmowanych działaniach lokal przy ul. M. Reja już niemal trzy lata nie jest wykorzystywany dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych mieszkańców Miasta.

(dowód: akta kontroli str. 79-230, 427-668, 1051-1202, 1409-1439.)

2. Miasto nie podjęło niezwłocznie czynności w celu objęcia w posiadanie lokalu przy ul. Litewskiej we Wrocławiu. Postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku uprawomocniło się 19 października 2016 r., Miasto uzyskało w styczniu 2017 r. informacje, że spadek obejmuje nieruchomości (11 stycznia 2017 r. zostało wezwane przez zarządcę do wniesienia opłat za lokal, a 26 stycznia zostało wezwane przez sąd do udziału w sprawie dotyczącej roszczeń o zapłatę za lokal mieszkalny), pierwsze opłaty za lokal mieszkalny wniosło 4 kwietnia 2017 r., natomiast lokal w posiadanie objęło dopiero od 30 maja 2018 r.

Burmistrz i Naczelnik Wydziału Geodezji, Gospodarki Gruntami, Rolnictwa i Ochrony Środowiska wyjaśnili, że podejmowano działania w celu ustalenia osób zamieszkujących w lokalu lub w nim zameldowanych oraz pozyskania kluczy do lokalu (w tym kierując korespondencję do pierwotnego spadkobiercy). Wskazali również, że ostatecznie w wyniku czynności komornika, dokonującego spisu inwentarza, Miasto weszło legalnie w posiadanie kluczy do lokalu w dniu 30 maja 2018 r.

NIK nie uwzględnia tych wyjaśnień. Komornik dokonując spisu inwentarza, w celu wejścia do lokalu poinformował Miasta o terminie oględzin. W odpowiedzi Miasto wskazało, że nie posiada dostępu do lokalu i wniosło 11 stycznia 2018 r. o podjęcie czynności zmierzających do otwarcia lokalu, a wobec tego komornik zamówił u ślusarza usługę otwarcia drzwi i wymiany zamków. Zdaniem NIK, Miasto, posiadając prawomocne orzeczenie o stwierdzeniu nabycia spadku, powinno niezwłocznie dokonać otwarcia lokalu i jego zabezpieczenia w sposób wykluczający dostęp do lokalu przez osoby nieuprawnione do czasu sporządzenia spisu inwentarza.

(dowód: akta kontroli str. 288-355, 1243, 1469-1471, 1501-1517)

3. Miasto, pomimo wpływu pism zarządców nieruchomości dotyczących żądania wniesienia opłat za lokale mieszkalne przy ul. Ks. Józefa Poniatowskiego i M. Reja w Oleśnicy oraz przy ul. Litewskiej we Wrocławiu nie uregulowało terminowo opłat za ww. lokale w łącznej kwocie 12,4 tys. zł za okresy przypadające po śmierci spadkodawców, w tym za okresy przypadające po dniu stwierdzenia nabycia spadku oraz nie ujmowało zobowiązań z tego tytułu w księgach rachunkowych, co było sprzeczne z art. 44 ust. 3 pkt 3 upf i art. 20 ust. 1 oraz art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴⁹ (dalej: „ustawa o rachunkowości”).

W dniu 15 lipca 2015 r. a następnie w dniach 21 stycznia 2016 r., 22 lutego 2016 r. i 13 września 2016 r. wpłynęły do Urzędu zgłoszenia wierzytelności dokonane przez zarządcę nieruchomości, obejmujące zaległości z tytułu opłat za lokal przy ul. Ks. Józefa Poniatowskiego za okres od listopada 2013 r. do czerwca 2014 r.

⁴⁹ Dz.U. z 2018 r., poz. 395 ze zm.

w kwocie 1,2 tys. zł. Opłaty te zostały wniesione dopiero 30 listopada 2016 r. W dniu 16 listopada 2015 r. wpłynęło do Urzędu zgłoszenie wierzytelności dokonane przez zarządcę nieruchomości, obejmujące zaległości z tytułu opłat za lokal przy ul. M. Reja 7/10 w Oleśnicy za okres od listopada 2013 r. do października 2015 r. Kolejne żądanie zapłaty, obejmujące poza ww. zaległościami, również zaległości za kolejne okresy wpłynęło do Urzędu w dniu 15 lutego 2016 r., 10 października 2016 r. i 25 listopada 2016 r. (w piśmie z listopada 2016 r. żądano opłat za okres od listopada 2013 r. do listopada 2016 r. w łącznej kwocie 2,6 tys. zł). Opłaty zostały wniesione dopiero 30 listopada 2016 r. Natomiast opłata za grudzień 2016 r. w kwocie 0,1 tys. zł została dokonana dopiero 28 września 2017 r.

W przypadku lokalu przy ul. Litewskiej we Wrocławiu opłaty za okres od grudnia 2014 r. do grudnia 2016 r. w kwocie 5,5 tys. zł, pomimo wezwania do zapłaty doręzonego w dniu 11 stycznia 2017 r. zostały uregulowane dopiero 7 kwietnia 2017 r.. Opłaty za okres od stycznia do kwietnia 2017 r. w kwocie 1,2 tys. zł (termin płatności przypadał na 10 dzień każdego miesiąca) zostały uregulowane 31 maja 2017 r., a za okres od maja do października 2017 r. opłaty w kwocie 1,8 tys. zł (termin płatności przypadał na 10 dzień każdego miesiąca) zostały uregulowane 27 października 2017 r.

Miasto, w związku z nieterminowymi płatnościami, nie poniosło kosztów odsetek.

W złożonych w tym zakresie wyjaśnieniach Burmistrz i Skarbnik Miasta wskazali, iż pismo z dnia 15 lipca 2015 r. zostało zadekretowane do Wydziału Finansowego, a pracownica, która otrzymała korespondencję, uznała, że sprawę prowadzi radca prawny i nie nadała sprawie dalszego biegu. W przypadku lokalu przy ul. M. Reja w Oleśnicy Skarbnik wyjaśnił, że informacja o konieczności wniesienia opłat wpłynęła do Wydziału Finansowego w dniu 30 listopada 2016 r. i w tym samym dniu została dokonana zapłata. Burmistrz i Naczelnik Wydziału Geodezji, Gospodarki Gruntami, Rolnictwa i Ochrony Środowiska wyjaśnili również, że wydział w ww. sprawach podjął działania w celu dokonania płatności niezwłocznie po przekazaniu dokumentów z sekcji prawnej.

W odniesieniu do lokalu położonego we Wrocławiu Burmistrz oraz Naczelnik Wydziału Geodezji, Gospodarki Gruntami, Rolnictwa i Ochrony Środowiska wyjaśnili, że w przypadku pierwszego wezwania konieczne było skorygowanie mylnie oznaczonego w wezwaniu zobowiązanego do ponoszenia opłat oraz zweryfikowanie wysokości żądanych kwot, natomiast późniejsze nieterminowe płatności były spowodowane zwiększonym zakresem obowiązków, które realizował pracownik zajmujący się sprawą ww. lokalu, co miało negatywny wpływ na terminowość realizowanych zadań, a dokonywanie opłat było jego nowym obowiązkiem

NIK wskazuje, że w przypadku opłat za lokal przy ul. M. Reja dokumenty zawierające żądania zapłaty nie były niezwłocznie przekazywane do Wydziału Finansowego (dekretowano je do innych komórek lub jednostek organizacyjnych Miasta). Działanie takie było niezgodne z postanowieniami instrukcji kontroli finansowej i obiegu dokumentów finansowo-księgowych (§ 9 pkt 2) i w konsekwencji spowodowały nieujęcie zobowiązań z tego tytułu w księgach rachunkowych oraz nieterminową spłatę zobowiązań. Wskazuje to, że należy zwrócić szczególną uwagę na zapewnienie prawidłowego obiegu takich dokumentów.

(dowód: akta kontroli str. 701-703, 866-882, 891-918, 1125-1202, 1214-1221, 1245-1271, 1455-1468)

4. Urząd nie prowadził analizy długów wykazanych w spisach inwentarza w aspekcie ujęcia w spisach długów przedawnionych, od których zapłaty Miasto mogło się uchylić, poprzez podniesienie zarzutu przedawnienia roszczeń. W wyniku

braku takich analiz Miasto uregulowało dług wobec wierzyciela w kwocie 6,0 tys. zł⁵⁰ pomimo, że z przekazanej do Urzędu dokumentacji w sprawie tych długów nie wynikało, aby nastąpiło przerwanie biegu przedawnienia roszczeń, zaś roszczenie było związane z działalnością gospodarczą i stało się wymagalne ponad 4 lata przed datą uregulowania długu przez Miasto. Zgodnie zaś z art. 118 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny⁵¹ (dalej: Kodeks cywilny) termin przedawnienia roszczeń związanych z działalnością gospodarczą wynosi 3 lata. W zaistniałych okolicznościach działanie Miasta w tym zakresie należy uznać za niegospodarne.

W złożonych w tym zakresie wyjaśnieniach Burmistrz oraz Kierownik Sekcji Prawnej wskazali, że długi ujęte w spisach inwentarza nie były analizowane w aspekcie ich przedawnienia ze względu na przyjęcie, iż spisy inwentarza były prawidłowe.

NIK nie uwzględnia tych wyjaśnień. Roszczenie w wyniku przedawnienia nadal istnieje, ale przekształca się w tzw. roszczenie niezupełne (zobowiązanie naturalne). W przypadku spełnienia świadczenia objętego takim zobowiązaniem dłużnik nie może się domagać od wierzyciela jego zwrotu jako tzw. świadczenia nienależnego. Zatem długi przedawnione, jako istniejące, są ujmowane w spisach inwentarza. Natomiast zgodnie z art. 117 § 2 Kodeksu cywilnego po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Miasto, działając w oparciu o zasadę gospodarności, winno w ocenie NIK wykorzystywać dostępne instrumenty prawne, celem zmniejszenia ponoszonych wydatków (tak Miasto uczyniło w sprawie powództwa o zapłatę za lokal mieszkalny przy ul. Litewskiej we Wrocławiu, skutecznie podnosząc zarzut przedawnienia w wyniku czego żądanie zapłaty kwoty 16,8 tys. zł wraz odsetkami zostało oddalone).

(dowód: akta kontroli str. 181-230, 567-668, 701-703, 884-887, 1479-1484)

5. Urząd nie ujmował w księgach rachunkowych zobowiązań z tytułu długów spadkowych wykazanych w spisach inwentarza, do wysokości stanu czynnego spadku (w księgach rachunkowych ujmowano wyłącznie dokonanie wydatku w tym zakresie) co było sprzeczne z art. 20 ust. 1 i art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Łączna wartość zobowiązań z tytułu długów spadkowych, według spisów inwentarza (z uwzględnieniem ich zmian) sporządzonych do dnia 31 marca 2018 r., która powinna być ujęta w księgach rachunkowych jako zobowiązania wynosiła 102,3 tys. zł⁵² (w związku z ponoszeniem odpowiedzialności za długi spadkowe tylko do wartości stanu czynnego spadku).

Skarbnik Miasta wyjaśniła, że sprawy dotyczące spadków są prowadzone w Urzędzie przez Sekcję Prawną. Wszelkie uzgodnienia i korespondencja z komornikami sporządzającymi spis inwentarza są prowadzone przez Sekcję. Korespondencja nie jest na tym etapie przekazywana do Wydziału Finansowego. Po ostatecznym zakończeniu i uzgodnieniu stanu czynnego i biernego spadków nabytych przez gminę dokumenty celem zapłaty długów spadkowych dostarczane są do Wydziału Finansowego. Należy zauważyć, iż pierwotnie wykonane spisy inwentarza w obu przypadkach zostały przez komorników zmieniane, co obniża ich wiarygodność.

NIK wskazuje, że Miasto nie korzystało z możliwości wniesienia skargi na czynności komornika w zakresie ustaleń zawartych w spisach inwentarza. Ustalenia zawarte w spisie dotyczącym spadku obejmującego nieruchomości przy ul. Ks. Józefa Poniatowskiego w Oleśnicy, zostały zmienione z inicjatywy Miasta, poza trybem

⁵⁰ Dług w kwocie 6,0 tys. zł odziedziczony w spadku, którego nabycie zostało stwierdzone postanowieniem Sądu Rejonowego w Oleśnicy z dnia 3 września 2015 r., sygn. akt I Ns 775/14.

⁵¹ Dz.U. z 2018 r., poz. 1025 ze zm.

⁵² 93,7 tys. zł w sprawie I Ns 447/14 i 8,6 tys. zł w sprawie I Ns 775/14.

przewidzianym przepisami kpc. Natomiast zmiana spisu inwentarza, w sprawie obejmującej nieruchomości przy ul. M. Reja w Oleśnicy, polegała na uzupełnieniu spisu o długi spadkowe, czego miasto również nie kwestionowało. Należy wskazać, że zgodnie z art. 40 ust. 1 ufp jednostki sektora finansów publicznych prowadzą rachunkowość zgodnie z przepisami o rachunkowości, z uwzględnieniem zasad określonych w niniejszej ustawie. Zgodnie z art. 40 ust. 2 pkt 2 ufp w księgach rachunkowych ujmuje się również wszystkie etapy rozliczeń poprzedzające płatność dochodów i wydatków.

(dowód: akta kontroli str. 71-78, 102-230, 429-668)

6. Miasto, w związku z nabyciem spadków obejmujących dwie nieruchomości położone na terenie Oleśnicy, zleciło rzeczoznawcy majątkowemu wykonanie trzech operatów szacunkowych dotyczących tych nieruchomości, jednakże operaty nie określały wartości nieruchomości na dzień śmierci spadkodawców, lecz na daty sporządzenia wycen (w jednym przypadku rzeczoznawca dwukrotnie wykonywał operat szacunkowy, bowiem w pierwszym operacie stan lokalu został ustalony na dzień sporządzenia wyceny, a nie na dzień otwarcia spadku). W związku z powyższym operaty te były nieodpowiednie dla dokonania rozliczeń spadkowych (do których jednak zostały wykorzystane⁵³) oraz ujęcia nieruchomości w księgach rachunkowych. Miasto odebrało tak sporządzone operaty (nie zakwestionowało sposobu ich sporządzenia). W tym zakresie było to działanie nierzetelne, które w konsekwencji doprowadziło do wydatkowania kwoty 1,0 tys. zł za ich wykonanie

W złożonych w tym zakresie wyjaśnieniach Burmistrz i Naczelnik Wydziału Geodezji, Gospodarki Gruntami, Rolnictwa i Ochrony Środowiska wskazali, że ze względu na nieprzekazanie informacji do Wydziału przez radcę prawnego uprzednio zatrudnionego w Urzędzie nie jest możliwe wyjaśnienie powodów takiego sposobu sporządzenia operatów oraz braku wskazania rzeczoznawcy majątkowemu według jakiego stanu lokalu ma być sporządzona wycena i na jaki dzień ma być określona wartość lokalu. W odniesieniu do jednego z operatów wskazali, iż z korespondencji z radcą prawnym wynikało, iż radca oczekiwał sporządzenia kolejnego operatu dot. lokalu przy ul. Ks. Józefa Poniatowskiego w Oleśnicy według stanu lokalu z dnia śmierci spadkodawcy, a według cen obecnych.

Urząd przyjął w księgach rachunkowych wartość nieruchomości nabytych w drodze dziedziczenia na podstawie ww. operatów szacunkowych, w których wartość tych nieruchomości nie została ustalona na dzień ich nabycia (wartość nieruchomości była ustalana na dzień wyceny, a według stanu nieruchomości z dnia nabycia – tj. dnia otwarcia spadku), co było niezgodne z art. 28 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy o rachunkowości. W złożonych w tym zakresie wyjaśnieniach Burmistrz i Skarbnik stwierdzili, że ustalenie dokładnej wartości rynkowej nieruchomości obejmowanej w posiadanie w odstępie kilku lat od daty otwarcia spadku jest najczęściej bardzo trudne z uwagi na długie terminy terminu postępowań spadkowych, sporządzania przez komornika spisu inwentarza i braku udokumentowanej wiedzy (zdjęcia) na temat stanu technicznego lokalu z daty śmierci spadkodawcy.

NIK wskazuje, że operaty szacunkowe były sporządzane w okresie około trzech lat od daty śmierci spadkodawców, co nie uniemożliwiało dokonania wyceny na dzień nabycia nieruchomości. Zgodnie z art. 925 Kodeksu cywilnego spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku.

(dowód: akta kontroli str. 79-96, 102-230, 427-667, 1243, 1281-1343, 1469-1471)

7. Urząd działał nierzetelnie przekazując w dniu 2 listopada 2016 r. rzeczoznawcy majątkowemu nieudokumentowaną informację (jak wskazano w piśmie podpisanym

⁵³ Urząd przekazał operaty komornikowi sądowemu, który na tej podstawie określił wartość nieruchomości w spisie inwentarza.

przez Zastępcę Burmistrza, podstawę skierowania tego pisma była informacja uzyskana od byłej małżonki spadkodawcy w dniu 30 czerwca 2016 r., w obecności komornika sądowego), że lokal przy ul. Poniatowskiego w Oleśnicy na dzień śmierci spadkodawcy (14 października 2013 r.) znajdował się w słabym stanie technicznym (konieczny był częściowy remont kapitalny, wymagał pomalowania ścian i naprawy podłóg). Na podstawie przekazanej informacji przez Urząd, rzeczoznawca majątkowy w operacie szacunkowym z dnia 3 listopada 2016 r. określił wartość lokalu mieszkalnego wraz z udziałem w prawie własności gruntu na 93,7 tys. zł, przyjmując, że lokal znajdował się w słabym stanie technicznym, podczas gdy we wcześniejszym operacie z 18 sierpnia 2016 określił wartość tej nieruchomości na 108,2 tys. zł (wskazując w operacie, w oparciu o przeprowadzone oględziny, że na dzień jego sporządzenia lokal znajdował się w zadowalającym stanie technicznym). Na podstawie operatu szacunkowego z dnia 3 listopada 2016 r., który Urząd przekazał następnie komornikowi sądowemu, komornik zmienił ustaloną w spisie inwentarza wartość nieruchomości z kwoty 140,6 tys. zł na 93,7 tys. zł.

W złożonych w tym zakresie wyjaśnieniach Zastępca Burmistrza oraz Naczelnik Wydziału Geodezji, Gospodarki Gruntami, Rolnictwa i Ochrony Środowiska wskazali, że informacja została przekazana rzeczoznawcy majątkowemu na podstawie informacji od byłej małżonki spadkodawcy uzyskanej w dniu 30 czerwca 2016 r., w obecności komornika sądowego. Zastępca Burmistrza wskazał, że fakt złożenia takiego oświadczenia potwierdził pracownik Urzędu.

NIK nie uwzględnia przedmiotowych wyjaśnień. Urząd nie dysponował bowiem dokumentacją potwierdzającą zakres ewentualnego remontu dokonanego w okresie od dnia śmierci spadkodawcy do dnia 30 czerwca 2016 r. W protokole z dokonanego spisu inwentarza brak zaś jakiegokolwiek wzmianki w tym zakresie. Ponadto lokal był przedmiotem wyceny rzeczoznawcy majątkowego (biegłego sądowego) w okresie nieznacznie poprzedzającym śmierć spadkodawcy – w operacie z dnia 16 lipca 2013 r. rzeczoznawca majątkowy, który dokonał oględzin lokalu 25 czerwca 2013 r. i ocenił standard oraz stan techniczny lokalu jako średni (wymagający bieżącego remontu), ustalając wartość lokalu na 140,6 tys. zł. Konsekwencją zmiany wartości nieruchomości określonej w spisie inwentarza, dokonanej na wniosek Miasta było niepełne zaspokojenie długów spadkowych. Należy zauważyć, że wniosek ten został złożony poza procedurą przewidzianą w kpc dla ewentualnych zmian spisu inwentarza (Miasto nie złożyło bowiem skargi na czynność komornika polegającą na przyjęciu w spisie inwentarza wartości nieruchomości na 140,6 tys. zł)

(dowód: akta kontroli str. 79-85, 102-180, 427-565, 919-1049, 1272-1273, 1469,1472)

8. Urząd dokonane spłaty długów spadkowych w łącznej wysokości 99,7 tys. zł sklasyfikował w dziale 700 - *Gospodarka mieszkaniowa*, rozdziale 70005 - *Gospodarka gruntami i nieruchomościami*, paragrafie 606 *Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych*, pomimo, że nie były to wydatki inwestycyjne w ramach gospodarki mieszkaniowej, czym naruszono art. 39 ufp.

Skarbnik Miasta wyjaśniła, że *rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych⁵⁴ nie przewiduje paragrafu wydatkowego przeznaczanego na klasyfikowanie spłaty długów spadkowych przez gminę. W związku z tym, że Miasto w spadkach nabyło nieruchomości (lokale mieszkalne wraz z udziałem w gruntach) spłatę długów zakwalifikowano w paragrafie 6060 w rozdziale 70005 *Gospodarka gruntami i nieruchomościami*. Wydatki na spłatę długów spadkowych powiązано funkcjonalnie*

⁵⁴ Dz.U. z 2014 r., poz. 1053 ze zm.

z nabytymi w drodze spadku nieruchomościami, które zasiliły mieszkaniowy zasób gminy.

NIK wskazuje, że spłata długów spadkowych nie stanowiła wydatków na zakupy inwestycyjne, a zatem Urząd zastosował niewłaściwą klasyfikację budżetową.

(dowód: akta kontroli str. 79-83, 425-426, 1357-1358)

9. Miasto pomimo uznania w dniu 6 lutego 2017 r., w toku procesu sądowego, długu w wysokości 3,2 tys. zł z tytułu opłat za nieruchomość przy ul. Litewskiej we Wrocławiu, za okres od 9 stycznia 2014 r. do listopada 2014 r., dokonało zapłaty dopiero 11 czerwca 2018 r. (z uwzględnieniem potrącenia dokonanego przez wierzyciela w dniu 25 maja 2018 r.), po uprawomocnieniu się wyroku sądowego w tej sprawie. Na skutek tego poniosło koszty odsetek za okres od dnia 7 lutego 2017 do dnia uregulowania długu poprzez potrącenia wierzyciela i zapłatę w wysokości 0,3 tys. zł.

Burmistrz i Kierownik Sekcji Prawnej wyjaśnili, że brak uregulowania niezwłocznie uznanego długu wynikał z powiązania tego uznania z podnoszonym procesowo zarzutem przedawnienia, podlegającym ocenie sądu co do słuszności oraz decyzji ówczesnego Kierownika Sekcji Prawnej polegającej na oczekiwaniu na rozstrzygnięcie sprawy.

NIK nie uwzględnia tych wyjaśnień. W sytuacji gdy Miasto uznało dług, powinno niezwłocznie dokonać zapłaty celem uniknięcia wzrostu kwoty zobowiązania w wyniku dalszego naliczania odsetek. Ewentualne nieuznanie zarzutu przedawnienia miałooby skutek w postaci rozszerzenia zobowiązania Miasta z tytułu opłat czynszowych.

(dowód: akta kontroli str. 1227-1241, 1479-1486)

10. Miasto, w ramach spłaty długów spadkowych, przekazało komornikowi sądowemu środki finansowe w wysokości 1,0 tys. zł na uregulowanie długu wobec wspólnoty mieszkaniowej za należności z tytułu opłat za lokal mieszkalny przy ul. Poniatowskiego w Oleśnicy za okres od czerwca do października 2013 r., które nie były stwierdzone wyrokiem sądowym i w konsekwencji nie były objęte postępowaniem egzekucyjnym prowadzonym przez komornika (komornik prowadził postępowanie dotyczące długów za inne okresy).

Burmistrz i Kierownik Sekcji Prawnej wyjaśnili, że to komornik odpowiada za prawidłowość spisu inwentarza. Należność została spełniona do rąk komornika, gdyż radca prawny Urzędu prowadzący sprawę otrzymał informację, że komornik prowadzi wszystkie sprawy wspólnoty.

NIK nie uwzględnia złożonych wyjaśnień. Urząd otrzymywał pisemne żądania zapłaty bezpośrednio od zarządcy nieruchomości. Z tej korespondencji jednoznacznie wynikało, które należności były stwierdzone wyrokiem sądowym. Na podstawie tych pism, a także pism komornika prowadzącego postępowanie egzekucyjne na rzecz wspólnoty wobec Miasta, możliwe było stwierdzenie, że część należności nie powinna być spełniana do rąk komornika sądowego.

(dowód: akta kontroli str. 102-180, 429-565, 701-703, 884-887, 1147-1187, 1469)

11. Miasto dokonując spłaty długów spadkowych w jednej ze spraw, w której wartość stanu czynnego spadku była niższa od długów spadkowych⁵⁵ nie uwzględniło postanowień art. 1025 § 1 pkt 5 kpc i wynikającego z tego przepisu pierwszeństwa zaspokojenia długu zabezpieczonego hipoteką w stosunku do długów zaspokajanych w dalszej kolejności. Dług w kwocie 0,5 tys. zł

⁵⁵ Dotyczącej spadku obejmującego nieruchomość przy ul. Ks. Józef Poniatowskiego w Oleśnicy.

zabezpieczony hipoteką ustanowioną na rzecz Miasta uwzględniono w planie spłaty proporcjonalnie (w związku z tym, że kwota długów przewyższała wartość stanu czynnego spadku), tak jak inne długi, które nie posiadały takiego zabezpieczenia. Burmistrz i Kierownik Sekcji Prawnej wyjaśnili, że radca prawny prowadzący sprawę oparł się na treści spisu inwentarza, w którym nie wskazano, że roszczenie jest zabezpieczone hipotecznie. Ponadto stwierdzili, że z pisma informującego o zasadach spłaty nie wynika, aby radca prawny kierował się kolejnością wskazaną w art. 1025 kpc.

NIK nie uwzględnia tych wyjaśnień. W badanym przypadku hipoteka była ustanowiona na rzecz Miasta, a zatem Miasto posiadało informacje o formie zabezpieczenia długu (ustaleń w tym zakresie można również dokonać w oparciu o treść księgi wieczystej). W piśmie przekazanym wierzycielom Miasto wskazało, że ze stanu czynnego w pierwszej kolejności pokryte zostały koszty spisu inwentarza, a zatem w tym zakresie uwzględniono treść art. 1025 § 1 pkt 1 kpc (pomimo, że nie powołano tej regulacji w treści pisma). Zasadność stosowanie art. 1025 kpc, do spłaty długów spadkowych, w sytuacji gdy wartość stanu czynnego spadku jest niższa od długów spadkowych, potwierdza również orzecznictwo sądowe⁵⁶.

(akta kontroli str. 102-180, 429-566, 891-892, 893-895)

Ocena cząstkowa

Miasto podejmowało działania mające na celu zagospodarowanie odziedziczonego mienia, jednakże w ocenie NIK odbywało się to opieszale, w szczególności w zakresie wykorzystania nieruchomości nabytych w spadku. Jeden z lokali mieszkalnych został przeznaczony do wynajmu po 32 miesiącach od jego nabycia, a drugi, pomimo upływu 33 miesięcy nie został zasiedlony, podczas gdy stale istniało zapotrzebowanie mieszkańców na lokale komunalne. Miasto, pomimo otrzymywania pism od zarządcy nieruchomości nie regulowało terminowo zobowiązań z tytułu opłat za lokale mieszkalne. W księgach rachunkowych nie ujmowano zobowiązań z tytułu długów spadkowych i nieprawidłowo klasyfikowano spłatę tych długów. Doszło również do spłaty długów związanych z działalnością gospodarczą wierzycieli, w przypadku których wierzyciele nie przedstawili dokumentów potwierdzających przerwanie biegu przedawnienia, pomimo, że od daty powstania długów upłynął ustawowy, trzyletni okres przedawnienia.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵⁷, wnosi o:

1. Podjęcie działań w celu doprowadzenia niezwłocznie do zasiedlenia odziedziczonego lokalu mieszkalnego przy ul. M. Reja w Oleśnicy.
2. Podjęcie działań w celu uzyskania wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z lokalu przy ul. Poniatowskiego w Oleśnicy.
3. Wprowadzenie procedur dotyczących współdziałania komórek organizacyjnych Urzędu w sprawach dotyczących nabywanych spadków i zagospodarowania odziedziczonego majątku, z uwzględnieniem szybkiego przepływu informacji związanych z zobowiązaniami Miasta do Wydziału Finansowego, zapewnieniem wykorzystania dostępnych danych o majątku spadkodawców oraz ustaleniem zadań poszczególnych komórek i osób w tych sprawach.

⁵⁶ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 24 lutego 2017 r. sygn. I FSK 889/15.

⁵⁷ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.

4. Niezwłoczne inicjowanie postępowań dotyczących sporządzenia spisów inwentarza.
5. Terminowe regulowanie wymaganych opłat za odziedziczone lokale mieszkalne.
6. Ujmowanie w księgach rachunkowych zobowiązań z tytułu spadkobrania.
7. Prawidłowe klasyfikowanie wydatków ponoszonych na spłatę długów spadkowych.
8. Niezwłoczne ujawnianie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości nabywanych w drodze dziedziczenia.
9. Analizowanie długów wykazanych w spisach inwentarza w aspekcie prawidłowości wysokości tych długów oraz możliwości wystąpienia przedawnienia.
10. Spełnianie świadczeń z tytułu długów spadkowych na rzecz uprawnionych podmiotów.
11. Uwzględnianie przy spłacie długów spadkowych przewyższających wartość stanu czynnego spadku przepisów art. 1025 kpc.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

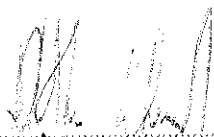
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia 5 lipca 2018 r.

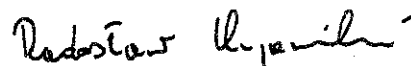
Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

p.o. Dyrektor
Radosław Kujawiński

Kontroler
Edward Klatka
Główny specjalista kontroli państwowej

Podpis

podpis

